

Eske Willerslev på usikker grund

Videnskab er ikke en skrivebordsdisciplin, hvis det står til brødrene Willerslev

(eventyr)

VIDENSKAB ER MOD

Hvis du gik og troede, at videnskabsmænd var nogle støvede og virkelighedsfjerne typer, der sad begravet i bøger og mikroskoper, kan du godt tro om igen. Hos tvillingerne Willerslev er der nemlig ingen fine forskerfornemmelser.

"Du MÅ ta' chancer og du skal ud i ekstremerne, også derud, hvor du ikke kan bunde, hvis du vil gøre en forskel"

"Jeg tager hen til de steder, hvor ingen andre gider være"

Det kræver det rigtige grej og jord på fingrene at blive klogere på verden

Den rammer næseborene med det samme, den odør. Stram, sød, ja nærmest kvalmende er lugten af bål, som emmer af den store polarjakke, som Rane Willerslev er ved at prøve på tvillingebroderen Eske Willerslevs kontor. Sammen med dyrekogler, kranier og billeder af fremmede folk fra hele verden bringer røglugten de to forskeres ekspeditioner til verdens farligste og fjerneste afkroge med hjem til kontoret på Københavns Universitet.

Klassiske problemer – mindre klassiske løsninger

Forskerne Rane og Eske Willerslev opholder sig nemlig sjældent på deres arbejdspladser i henholdsvis Århus og København. Hvor antropologen Rane Willerslev pendler mellem de to ekstremer, den arktiske vildmark og det subsahariske Afrika, rejser evolutionsbiologen Eske Willerslev mellem Amerika og Australien. Begge befinder de sig nemlig bedre blandt pelsjægere og stammefolk end på de bonede universitetsgulve. For det er i ekstremerne, de føler sig i live og kan revolutionere både sig selv og den videnskab, de lever og ånder for.

De to brødre prøver at løse det, de kalder for klassiske problemstillinger inden for videnskaben, men med innovative metoder og kobling af teorier, som ikke er set før. F.eks. ved at bruge DNA-forskning og humanvidenskaber som antropologi, filosofi og religionshistorie.

Indianerceremoni i laboratoriet

"Der ligger et kæmpestort arbejde i – udover selve studiet – at interagere med de mennesker, jeg studerer og vinde deres tillid", fortæller Eske Willerslev. Selvom man forsker i mennesker, der levede for mange tusinde år siden, er der nemlig også nulevende at tage hensyn til:

"I foråret kom jeg hjem fra Montana, hvor vi havde studeret Amerikas ældste skelet for at se på indvandringen af de første mennesker til Amerika. Indianerne ville have skelettet genbegravet, så jeg var med til en stor cere-

"Fun fact"

Rane og Eske er medlemmer af Eventyrernes Klub. Klubben blev stiftet i 1938 af den danske polarforsker Peter Freuchen og er for eventyrlystne mænd.

Det tog nogle år, før brødrene blev medlemmer. De holdt nemlig et oplæg for klubbens medlemmer, hvor de fortalte om nogle gæs, de havde skudt på en tur. Et af de andre medlemmer var ornitolog, og han mente, at gæssene var fredede, så han nedlagde veto mod, at de kom med i klubben.

Først da han døde, at de blev optaget.

moni, hvor der kom indianerstammer fra hele USA med medicinmand og alt muligt – det var meget smukt. Bagefter blev jeg taget med til Crow-stammen, og så blev jeg adopteret og fik navnet "Wellknown Wolf" eller "Wellknown Scout" – jeg synes måske "wolf" lyder bedre end "velkendte spejderdreng.", fortæller Eske Willerslev med et grin.

Han inviterer altid dem, han har studeret, til Danmark, hvilket kan give anledning til spøjse kultursammenstød. Det oplevede han blandt andet, da en anden gruppe indianere var på besøg fra Washington og så hans laboratorium: "De spurgte, om det var her, vi havde skåret i deres forfader. Det var det jo, så de begyndte at holde en ceremoni midt i laboratoriet med beskyttelsesdragter på og fletningerne dinglende ud fra", fortæller Eske Willerslev grinende om optrinnet.

Eventyret findes i ekstremerne

At de to videnskabsmænd er opvokset i Hellerup nord for København er ikke til at høre. På drevent københavnsk fortæller de entusiastisk om deres forskning og oplevelser, mens "du ved" og "ing" fletter sig ind i talestrømmen. Udover deres bemærkelsesværdige opdagelser, har netop brødrenes evne til at fortælle om videnskaben, så almindeligt dødelige kan forstå det, været med til at give dem en slags superstjernestatus som forskere.

"Jeg tager hen til de steder, hvor ingen andre gider være, enten fordi det er for koldt, for besværligt, for beskidt, eller også fordi det er for farligt at være", fortæller Rane. Tvillingerne tror nemlig på, at de store opdagelser ikke skal findes hjemme fra skrivebordet i Danmark, men ude i yderkantsområderne i konfrontationen med andre menneskers radikale anderledeshed.

Jagtet i Ugandas bjerge

Det er denne filosofi, der får Willersleverne til at pakke rygsækken igen og igen og drage ud, hvor få eller ingen andre forskere har været. Tidligere i år har Rane levet sammen med jægerfolket "Ik" i bjergene i det nordlige Uganda, som kun er blevet studeret en enkelt gang før, i 1960'erne. Dengang blev de kendt for at være de mest usympatiske mennesker i verden, så selvom Rane Willerslev godt vidste, det var et farligt sted at rejse hen, måtte han af sted.

"Jeg er også rædselsslagen, når jeg tager til Uganda. Jeg er pissebange for at bliver skudt deroppe! Men jeg kan ikke lade være. Jeg vil virkelig ikke kalde det modigt... måske mere idiotisk", fortæller Rane Willerslev, og fortsætter i en beretning om, hvordan det

Tvillingerne Willerslev

Eske Willerslev

Rane Willerslev

- Er enæggede og er begge født d. 5. juni 1971
- Eske er evolutionsbiolog og DNA-forsker og er ansat som professor ved Københavns Universitet.
- Rane er professor i social antropologi og er ansat ved Aarhus Universitet
- Eske og Rane er født og opvokset i Hellerup nord for København
- Har udgivet adskillige bøger, både sammen og hver for sig, om deres ekspeditioner og opdagelser
- Tvillingerne er medlem af Eventyrernes Klub

var tæt på at gå galt, da hans stamme stødte sammen med en anden stamme, der ikke var venligt stemt:

"Vi må løbe og løbe og de følger efter os, indtil mørket falder på, og så slipper vi væk i nattens mulm og mørke. Da jeg ikke kan løbe mere siger jeg: "kan vi ikke gemme os?" Og så siger de "hvis vi gemmer os, må vi slå dem ihjel med vores bue og pil!" De andre har jo maskingeværer... Og så løber vi videre."

De ekstreme argumenter

Videnskaben kræver nemlig, at man springer ud i tingene, selvom man ikke ved, hvor det ender.

"Videnskab er mod. Man skal ikke gå ind i videnskaben, hvis man ikke tør noget. De største indsigter og sejre kommer jo ved, at du

> tør gøre noget, som højst sandsynligt fejler. Du MÅ ta' chancer og du skal ud i ekstremerne, også derud, hvor du ikke kan bunde, hvis du vil gøre en forskel", fortæller Rane Willerslev.

Han fortsætter: "Jeg kan godt lide ekstremismen, og hvis jeg i videnskaben kan konstruere et argument, som ingen tror, jeg er i stand til at lave. Det er samme ekstremisme, du har med din krop. Når du bliver presset ud i regnvejr og kulde og sult – i ekstremerne kan der ske noget stort. Hvis du tør at tænke den tanke ud, som ingen andre tror på, kan det føre noget fornuftigt med sig."

"Det er jo kontrasterne, der giver en følelse af at være i live på en helt anden måde. Altså, du ser jo verden på en anden måde, og det er skidesundt", uddyber Eske Willerslev.

Videnskaben og kroppen – to sider af samme sag

"Jeg ser videnskab som eventyr. Det er to sider af samme sag", fastslår Rane Willerslev. Og selvom formen ikke er, som da de to drog ud i vildmarken for første gang, er det stadig i kombinationen af fysiske anstrengelser i ekstremerne og indsamling af data, at de to brødre finder glæden ved deres felt.

Om den allerførste vildmarksekspedition til Sibirien fortæller han: "Den var jo eventyrlig. Vi var 18-19 år og blev fløjet med helikopter ud i ødemarken og blev dumpet sammen med to russere og to danskere, og så padlede vi bare op af de russiske floder med et kort, der havde målestoksforholdet 1:1.000.000 – det var før Google Earth, og vi vidste ikke, hvad fanden vi lavede. Det var kun fordi én af russerne var pelsjæger, at der blev holdt live i os. Det var ret eventyrligt – og mega dumdrigtigt."

Men ekstremer og eventyr kan for antropologen ligge i det store såvel som det små: "Det er, når der er nogle ting, der i grundsubstansen rykker ved ens verdensbillede og ændrer én som person. Det er det, der driver værket. Kan man konfronteres med noget, der radikaliserer tanken..."

Det er dét, der er eventyret." ✕

Brødrene Willerslev er ikke bange for ekstremer. Her er det Rane fra deres tur til Sibirien sammen med russiske pelsjægere.

Aldrig gå ned på grej!

Rutinerede ødemarkstyper som Willerslev-brødrene sværger til naturmaterialer: "Det, der virker, er naturprodukter, først og fremmest pels: Tøj og støvler af rensdyrskind og så uld, silke og dun. Alle de der vildmarksforretninger burde importere rensdyrstøj. Er jeg fuldt påklædt i en tjuktj (sibirisk rensdyrdragt, red.) så kan jeg lægge mig ned i minus 65 grader ude i sneen."

Tvillingerne er begge medlem af Eventyrernes Klub.

Willerslevs vildmarkstip

- Hvis tvillingerne skal koge overlevelse i vildmarken ned, bliver det til ordene "Kend the basics"
- Hvis du kender et miljø klimamæssigt, så kan du klare dig med ufattelig lidt.
- Hvis der kommer en snestorm, skal du ha' en spade at grave dig ned med.
- Hav i din nøddoppakning en fiskekrog, noget line og en lille, vandtæt æske med tændstikker
- Hvis du falder i vandet i Sibirien, og du har en tør tændstikæske, så kan du lave et bål.
- Har du ikke noget at spise, men har en fiskekrog og noget garn, så kan du fange en fisk.
- Hvis du kan lave en fælde, kan du sætte snarer op og fange mad, mens du selv ligger og hviler ud.